Uygulamalı Türkçe Doğal Dil İşleme Evreleri

GÜLŞEN ERYİĞİT

İstanbul Teknik Üniversitesi, Bilgisayar ve Bilişim Fakültesi

Akademisyen kısa özgeçmiş

İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Bilgisayar ve Bilişim Fakültesi öğretim üyesi olan Dr. Gülşen Eryiğit İTÜ Doğal Dil İşleme Grubunun kurucu üyesi ve yöneticisidir. Yüksek lisans ve doktora derecelerini 2002 ve 2007 yıllarında İTÜ Bilgisayar Mühendisliği Bölümünden almıştır. 2006 yılında İsveç Vaxjö Üniversitesinde ziyaretçi araştırmacı olarak bulunmuş ve çalıştığı grup ile CoNLL (doğal dil öğrenme konferans serisi) 2006 ve 2007 çok-dilli bağlılık ayrıştırması çalıştaylarında birinci olarak seçilen çalışmada yer almıştır. 2007 yılında doktora çalışmaları nedeni ile Siemens Mükemmeliyet Ödülüne laik görülmüştür.

Gülşen Eryiğit'in aktif araştırma alanı doğal dil işleme konusundadır. Bu alanda, pek çok prestijli dergi ve konferansta hakem ve yazar olarak görev almıştır. Avrupa Birliği CLARIN (EU 7th Framework Programme, CLARIN - Common language resources and technology infrastructure) projesinde Türkiye temsilcisi olarak yer almıştır. Bunun yanı sıra yakın geçmişte pek çok AB (Cost), Tubitak (1001 ve 1003) ve Sanayi Bakanlığı (Santez) destekli projede yürütücülük ve araştırmacılık yapmış, 6 Tubitak TEYDEB destekli projede danışman olarak görev almıştır. Aynı zamanda bu fonlama kuruluşlarında (AB H2020, Cost Aksiyonu programları, Tubitak, Sanayi Bakanlığı) hem araştırma hem endüstriyel proje önerilerinde hakemlik ve izleyicilik yapmaktadır. Araştırmacıların hizmetine sunduğu Türkçe Doğal Dil İşleme Web Servisleri (tools.nlp.itu.edu.tr) 2018 yılı itibari ile 190'nın üzerinde araştırmacıya hizmet vermektedir.

Uygulamalı Türkçe Doğal Dil İşleme Evreleri

GÜLŞEN ERYİĞİT

İstanbul Teknik Üniversitesi, Bilgisayar ve Bilişim Fakültesi

ITU Turkish NLP Web Service

Gülşen Eryiğit [gulsen.cebiroglu@itu.edu.tr] Department of Computer Engineering, Istanbul Technical University, Istanbul, Turkey

Project Website: http://tools.nlp.itu.edu.tr/

ITU NLP Web Service in a nutshell

The platform provides current state of the art Turkish NLP modules which are interoperable.

Motivation:

comes from the following real word problems:

- 1- Need to provide assistance for the installation and the usage of different tools,
- 2- Difficulty to share the updates and the new modules introduced into the pipeline,
- 3- Difficulty of using the tools for educational purposes within the classrooms and term projects.

ITU NLP Web Service:

- Operates as a SaaS (Software as a Service) ,
- Provides the researchers and the students the state of the art NLP tools in many layers:
- Preprocessing, morphology, syntax and entity recognition.

The users may communicate with the platform via three channels:

- 1- Via a user friendly web interface,
- 2- By file uploads,
- 3- By using the provided Web APIs within their own codes for constructing higher level applications.

NLP Web Service Components

- Tokenizer
- Deasciifier
- Vowelizer
- Spelling Corrector
- Normalizer
- isTurkish
- Morphological Analyzer
- Morphological Disambiguator
- Named Entity Recognizer
- Dependency Parser
- Whole Pipeline

NLP Web Service Layers

- Preprocessing

Tokenizer

Deasciifier

Vowelizer

Spelling Corrector

Normalizer

- Morphological Processing

Morphological Analyzer Morphological Disambiguator

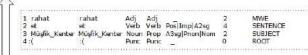
- Multiword Expression Handling

Named Entity Recognizer

Syntactic Processing

Dependency Parsing

Müsfik Kenter • rahat+Adi et+Verb+Pos Müsfik Kenter+Noun+Prop

+Imp+A2sg +A3sg+Pnon+Nom (Adj.peaceful)

Müşfik Kenter @smiley[:(() • rahat+Adj et+Verb+Pos müşfik+Noun+Prop • Kenter+Noun+Prop • @smiley[:(()] +A3sg+Pnon+Nom

Morphological Disambiguator Müşfik • rahat+Noun+A3sg

(Verb.Do)

• müşfik+Adi et+Noun+A3sq +Pnon+Nom (Adt kind) (Noun.meat

 Kenter+Noun+Prop • @smiley[:((+A3sg+Pnon+Nom (Propeny, Kenter) musfik+Noun+Prop

Kenter

@smiley[:((]

@smiley[:((]

et+Verb+Pos +A3sq+Pnon+Nom

Rahat et Müşfik Kenter @smiley[:(() (Rest in peace Musfik Kenter 3)

rahat Ettt MUSFIK KENTER :((Raw Data

+Pnon+Nom

(Ad1.peaceful)

rahat+Adi

(Noun. comfort)

I would like to thank to my students; Thomas Joole, Dilara Torunoğlu, Umut Sulubacak and Hasan Kaya without whose it would be impossible to produce the ITU Turkish NLP pipeline. This work is part of a research project supported by TUBITAK 1001 (Grant number: 112E276) as an ICT cost action (IC1207)

- 2014'den bu yana
- >190 kayıtlı aktif araştırmacı (y.lisans, doktora, araștırma projesi çalışanı)

Syntactic Parser

Named Entity

Recognizer

Morphological

Analyzer

Norm alizer

Rahat

- Türkçe Doğal Dil İşleme Yazılım Zinciri Evreleri
 - Normalizasyon
 - Sözcük Analizi
 - Varlık İsmi Tanıma
 - Cümle Analizi
 - Veri Kümeleri
- Örnek Projeler
- Aktif Araştırma Evreleri
 - Anlamsal Rol Etiketleme
 - Eşgönderge Çözümlemesi
 - Çok sözcüklü terimlerin Bulunması

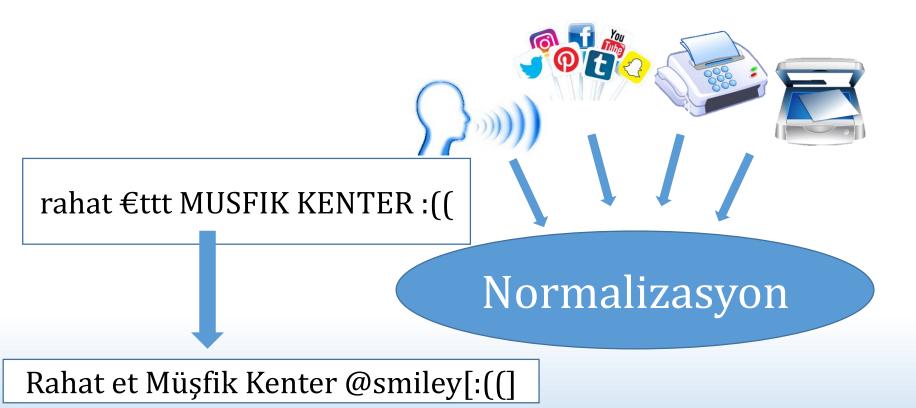
- Türkçe Doğal Dil İşlem
 - Normalizasyon
 - Sözcük Analizi
 - Varlık İsmi Tanıma
 - Cümle Analizi
 - Veri Kümeleri
- Örnek Projeler
- Aktif Araştırma Evreleri
 - Anlamsal Rol Etiketleme
 - Eşgönderge Çözümlemesi
 - Çok sözcüklü terimlerin Bulunması

Kullanılan Yapay Zeka Yöntemleri

- Sınıflandırıcılar
- Dizilim Etiketleyicileri
- Kural Kodlayıcıları
- ✓ **CRF** (conditional random fields, koşullu rasgele alanlar)
- ✓ **FST** (Finite State Transducers Sonlu Durumlu Otomatlar)
- ✓ **SVM** (Support Vektor Machines Karar Destek Makineleri)
- ✓ Yapay Sinir Ağları
- ✓ **Derin Öğrenme LSTM** (Long-Short Term Memory)

- Türkçe Doğal Dil İşleme
 - Normalizasyon
 - Sözcük Analizi
 - Varlık İsmi Tanıma
 - Cümle Analizi
 - Veri Kümeleri
- Örnek Projeler
- Aktif Araştırma Evreleri
 - Anlamsal Rol Etiketleme
 - Eşgönderge Çözümlemesi
 - Çok sözcüklü terimlerin Bulunması

ITU Turkish Natural Language Processing Pipeline

ITU Türkçe Doğal Dil İşleme Yazılım Zinciri

Tokenizer Normalization Deasciifier Vowelizer Spelling Corrector isTurkish Morphological Analyzer orphological Disambiguator Named Entity Recognizer Dependency Parsing Whole pipeline UD Mapper (Beta) Datasets Simple API Changelog

Normalization

@dida bi yere gitcem
"bütttttüüünnnn insanlar hür,
hysyt ve haklari bkmndn e\$it
doğarlaaaar.
aaaaaakıl ve vicdana sahiptirler ve
birbirlerine karşi kardeslik zhnyt
ile hrkt €tm€lidirl€r ." die
bağırcam :)) #insanhakları
www.insanhaklari.com

Normalize

@mention[@dida] bir yere
gideceğim " bütün insanlar hür ,
haysiyet ve hakları bakımından
eşit doğarlar . Akıl ve vicdana
sahiptirler ve birbirlerine karşı
kardeşlik zihniyet ile hareket
etmelidirler ." diye bağıracağım
@smiley[:))]
@hashtag[#insanhakları]
@url[www.insanhaklari.com]

Report a

Gülşen Eryiğit and Dilara Torunoğlu-Selamet. 2017.

Social media text normalization for Turkish.

Natural Language Engineering Journal, 23(6): 835–875.

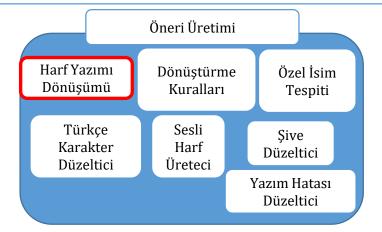
Sorunlu Sözcük Tespiti

Öneri Üretimi Harf Yazımı Dönüştürme Özel İsim Dönüşümü Kuralları **Tespiti** Türkçe Sesli Şive Karakter Harf Düzeltici Düzeltici Üreteci Yazım Hatası Düzeltici

tümüküçük TÜMÜBÜYÜK Özel İsim Yazımı karIŞIK YaZıM Gülşen Eryiğit and Dilara Torunoğlu-Selamet. 2017.

Social media text normalization for Turkish.

Natural Language Engineering Journal, 23(6): 835–875.

Gülşen Eryiğit and Dilara Torunoğlu-Selamet. 2017.

Social media text normalization for Turkish.

Natural Language Engineering Journal, 23(6): 835–875.

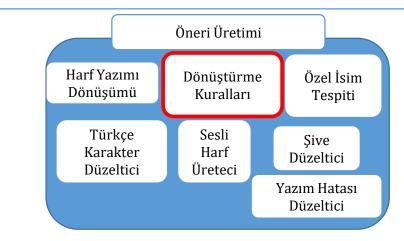

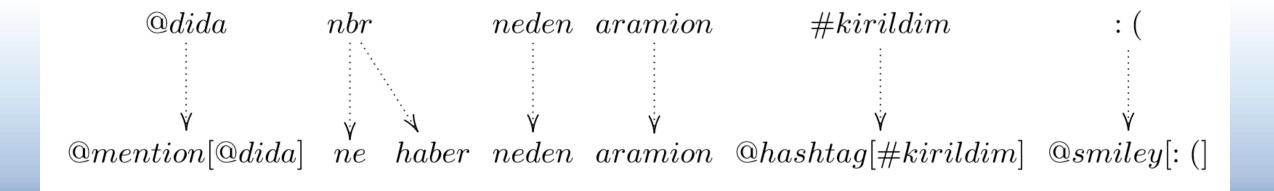
<u>umuttan</u> → Umut'tan ?
 <u>meltem yanık</u> konuşmacılarımızdan biri.
 <u>ayşenden</u> → Ayşe'nden , Ayşen'den ?

Gülşen Eryiğit and Dilara Torunoğlu-Selamet. 2017.

Social media text normalization for Turkish.

Natural Language Engineering Journal, 23(6): 835–875.

Kübra Adalı and Gülşen Eryiğit. 2014.

Vowel and diacritic restoration for social media texts.

In 5th Workshop on Language Analysis for Social Media (LASM) at EACL.

 $_k_l_d_n \rightarrow okuldan$

Curr. Word	Neigh. Ch(-3)	Neigh. Ch(-2)	0	Neigh. $Ch(+1)$	0	_	Class Label
kldn	_	_	_	k	1	d	О
kldn	_	_	k	1	d	_	u
kldn	_	k	1	d	\mathbf{n}	_	null
kldn	k	1	d	\mathbf{n}	_	_	\mathbf{a}
kldn	1	d	\mathbf{n}	-	-	-	null

- Gülşen Eryiğit and Dilara Torunoğlu-Selamet. 2017.
- Social media text normalization for Turkish.

Natural Language Engineering Journal, 23(6): 835–875.

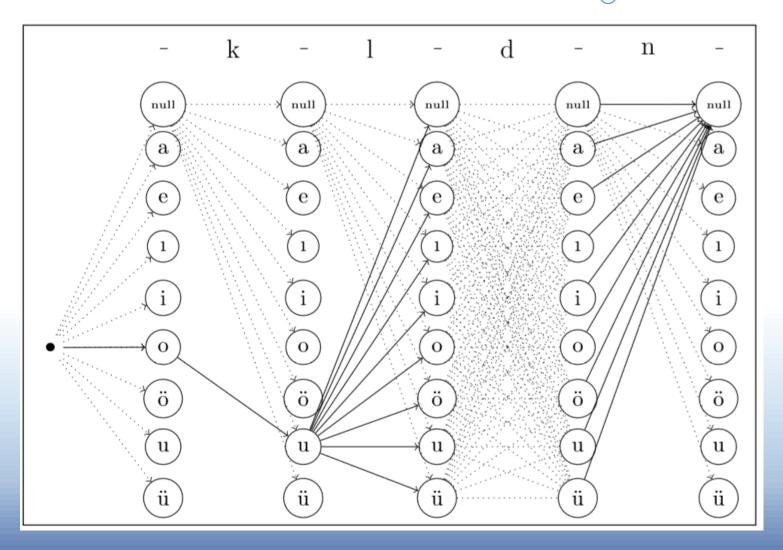
- Dizilim etiketleyicileri
- CRF Koşullu Rasgele Alanlar
- Kod çözme aşamasında Kısıtlanmış Viterbi algoritması

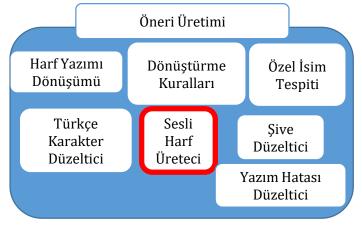

Gülşen Eryiğit and Dilara Torunoğlu-Selamet. 2017.

Social media text normalization for Turkish.

Natural Language Engineering Journal, 23(6): 835–875.

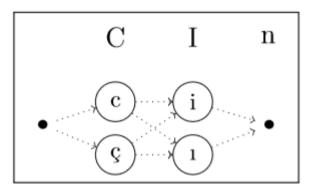

Kübra Adalı and Gülşen Eryiğit. 2014.

Vowel and diacritic restoration for social media texts.

In 5th Workshop on Language Analysis for Social Media (LASM) at EACL.

Input	Output 1	Output 2	Output 3	Output 4
$cin \ kus \ sok$	cin ('genie') kus ('vomit') sok ('insert')	çin ('China') kuş ('bird') şok ('shock')		cın (OOV) küş (OOV) şök (OOV)

gidmiycem → gitmeyeceğim

Gülşen Eryiğit and Dilara Torunoğlu-Selamet. 2017.

Social media text normalization for Turkish.

Natural Language Engineering Journal, 23(6): 835–875.

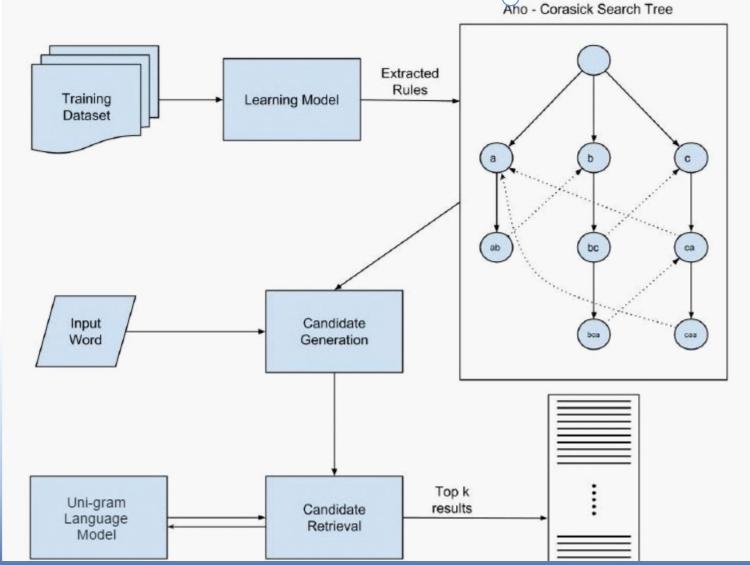
yapacağım-yapacaksın-yapacak-yapacağız-yapacaksınız-yapacaklar
$$(1^{st}sg)$$
 $(2^{nd}sg)$ $(3^{rd}sg)$ $(1^{st}pl)$ $(2^{nd}pl)$ $(3^{rd}pl)$

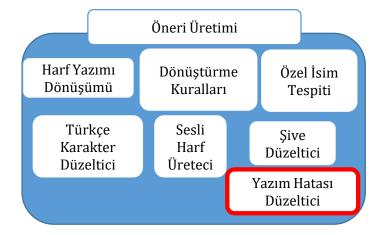
```
yapcam - yapcan - yapcak - yapcaz - yapcanız - yapcaklar
yapçam - yapçan - yapçak - yapçaz - yapçaksınız - yapçaklar
yapıcam - yapıcan - yapıcak - yapıcaz - yapıcaksınız - yapıcaklar
yapacam - yapacan - yapacak - yapacaz - yapacanız - yapacaklar
```

Dilara Torunoğlu-Selamet, Eren Bekar, Tugay İlbay and Gülşen Eryiğit. 2016.

Exploring spelling correction approaches for Turkish.

The First International Conference on Turkic Computational Linguistics at CICLING 2016

Gülşen Eryiğit and Dilara Torunoğlu-Selamet. 2017.

Social media text normalization for Turkish.

Natural Language Engineering Journal, 23(6): 835–875.

Sorunlu Sözcük Tespiti

Öneri Üretimi Harf Yazımı Dönüştürme Özel İsim Dönüşümü Kuralları **Tespiti** Türkçe Sesli Şive Karakter Harf Düzeltici Düzeltici Üreteci Yazım Hatası Düzeltici

ITU Turkish Natural Language Processing Pipeline

ITU Türkçe Doğal Dil İşleme Yazılım Zinciri

Tokenizer Normalization Deasciifier Vowelizer Spelling Corrector isTurkish Morphological Analyzer orphological Disambiguator Named Entity Recognizer Dependency Parsing Whole pipeline UD Mapper (Beta) Datasets Simple API Changelog

Normalization

Normalize

```
Odida bi yerd qitcem

(büttttttüüüünnnn) insanlar hür,

hysyt ve haklari (okmndn e$it)

doğarlaaaar.

aaaaaakıl ve vicdana sahiptirler ve

birbirlerine karşi kardeslik zhnyt

ile hrkt €tm€lidirl€r ."(die)

bağırcam :)) #insanhakları

www.insanhaklari.com
```

@mention[@dida] bir yere
gideceğim ' bütün insanlar hür ,
haysiyet ve hakları bakımından
eşit doğarlar . Akıl ve vicdana
sahiptirler ve birbirlerine karşı
kardeşlik zihniyet ile hareket
etmelidirler ." diye bağıracağım
@smiley[:))]
@hashtag[#insanhakları]
@url[www.insanhaklari.com]

Report a

- Türkçe Doğal Dil İşleme Yazılım Zinciri Evreleri
 - Normalizasyon
 - > Sözcük Analizi
 - Varlık İsmi Tanıma
 - Cümle Analizi
 - Veri Kümeleri
- Örnek Projeler
- Aktif Araştırma Evreleri
 - Anlamsal Rol Etiketleme
 - Eşgönderge Çözümlemesi
 - Çok sözcüklü terimlerin Bulunması

Sıfat *rahat+*Adj

2. tekil kişi emir kipinde çekilmiş olumlu eylem **et**+Verb+Pos+Imp+A2sg Özel İsim *Müşfik+Noun+Prop+A3sg +Pnon+Nom*

Özel İsim *Kenter+Noun+Prop+A3sg +Pnon+Nom*

Rahat et Müşfik Kenter

Gülşen Eryiğit, 2017.

ITU Turkish NLP Web Service.

In Proc. of the Demonstrations at EACL 2014. Gothenburg, Sweden,

Sözcük Analizi

İyelik eki almamış yalın halde 3. tekil kişi isim **rahat**+Noun+A3sg+Pnon+Nom

İyelik eki almamış yalın halde 3. tekil kişi isim et+Noun+A3sg+Pnon+Nom

Sıfat *müşfik+*Adj

Özel İsim *Kenter+Noun+Prop+A3sg*+Pnon+Nom

Sıfat rahat+Adj

2. tekil kişi emir kipinde çekilmiş olumlu eylem et+Verb+Pos+Imp+A2sq

Özel İsim *Müşfik+Noun+Prop+A3sg +Pnon+Nom*

Rahat et Müşfik Kenter

Gülşen Eryiğit, 2017.

ITU Turkish NLP Web Service.

In Proc. of the Demonstrations at EACL 2014. Gothenburg, Sweden,

Sözcük Analizi

İyelik eki almamış yalın halde 3. tekil kişi isim **rahat**+Noun+A3sg+Pnon+Nom

Sıfat **rahat**+Adj

İyelik eki almamış yalın halde 3. tekil kişi isim **et**+Noun+A3sg+Pnon+Nom

2. tekil kişi emir kipinde çekilmiş olumlu eylem **et**+Verb+Pos+Imp+A2sg Sıfat **müşfik**+Adj

Özel İsim **Kenter**+Noun+Prop+A3sg
+Pnon+Nom

Özel İsim *Müşfik+Noun+Prop+A3sg +Pnon+Nom*

Gülşen Eryiğit, 2017.

ITU Turkish NLP Web Service.

In Proc. of the Demonstrations at EACL 2014. Gothenburg, Sweden,

Sözcük Analizi

İyelik eki almamış yalın halde 3. tekil kişi isim **rahat**+Noun+A3sg+Pnon+Nom

İyelik eki almamış yalın halde 3. tekil kişi isim **et**+Noun+A3sg+Pnon+Nom

Sıfat **müşfik**+Adj

Özel İsim *Kenter+Noun+Prop+A3sg*+Pnon+Nom

Sıfat **rahat**+Adj

2. tekil kişi emir kipinde çekilmiş olumlu eylem **et**+Verb+Pos+Imp+A2sg Özel İsim *Müşfik+Noun+Prop+A3sg +Pnon+Nom*

Rahat et Müşfik Kenter

Gülşen Eryiğit, 2017.

ITU Turkish NLP Web Service.

In Proc. of the Demonstrations at EACL 2014. Gothenburg, Sweden,

Sözcük Analizi

İyelik eki almamış yalın halde 3. tekil kişi isim **rahat**+Noun+A3sg+Pnon+Nom

İyelik eki almamış yalın halde 3. tekil kişi isim **et**+Noun+A3sg+Pnon+Nom

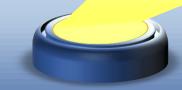
Sıfat *müşfik+Adj*

Özel İsim **Kenter**+Noun+Prop+A3sg
+Pnon+Nom

Sıfat **rahat**+Adj

2. tekil kişi emir kipinde çekilmiş olumlu eylem **et**+Verb+Pos+Imp+A2sg Özel İsim

HFST & XFST uyumlu
1.5M sözcük
22saniye

Rahat et Müşfik Kenter

Gülşen Eryiğit, 2017.

ITU Turkish NLP Web Service.

In Proc. of the Demonstrations at EACL 2014. Gothenburg, Sweden,

Sözcük Analizi

İyelik eki almamış yalın halde 3. tekil kişi isim *rahat+Noun+A3sg+Pnon+Nom* İyelik eki almamış yalın halde 3. tekil kişi isim **et**+Noun+A3sg+Pnon+Nom

Sıfat *müşfik+Adj*

Özel İsim **Kenter**+Noun+Prop+A3sg

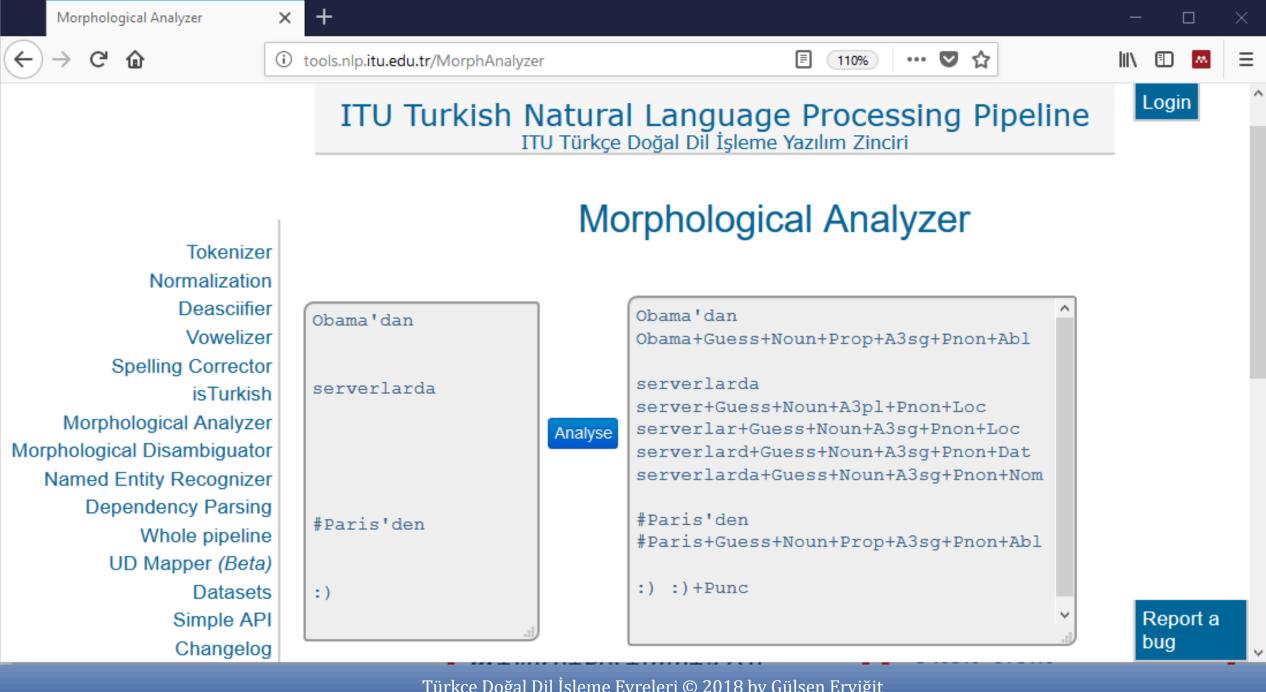
+Pnon+Nom

Sıfat **rahat**+Adj

2. tekil kişi emir kipinde çekilmiş olumlu eylem **et**+Verb+Pos+Imp+A2sg Özel İsim

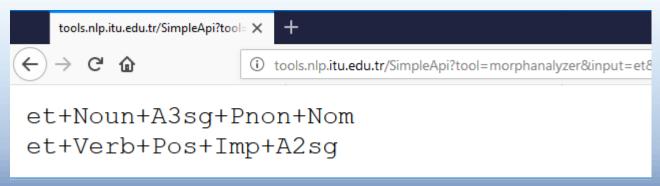

Biçimbilimsel Çözümleyici ne amaçlarla kullanılıyor? GET or POST parameters: {tool}, {input} and {tol

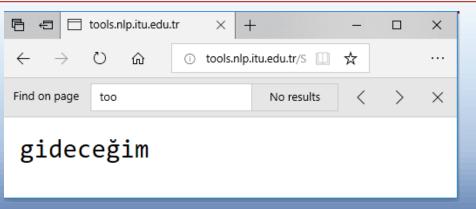
Sözcük Çözümleme

kullanılıyor?

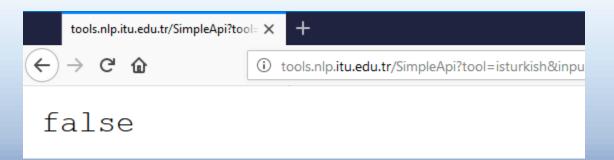
Sözcük Çözümleme

• Sözcük Üretimi

kullanılıyor?

- Sözcük Çözümleme
- Sözcük Üretimi
- Sözcük Doğrulama

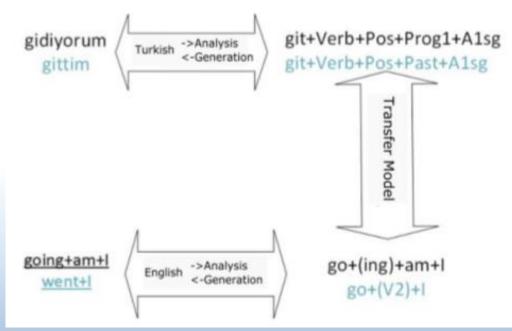
kullanılıyor?

- Sözcük Çözümleme
- Sözcük Üretimi
- Sözcük Doğrulama
- Sözcük bazında transfere dayalı çeviri

Hasan Kaya and Gülşen Eryiğit. 2015.

Using finite state transducers for helping foreign language learning.

2nd Workshop on Natural Language Processing Techniques for Educational Applications at ACL, Beijing, China

kullanılıyor?

- Sözcük Çözümleme
- Sözcük Üretimi
- Sözcük Doğrulama
- Sözcük bazında transfere dayalı çeviri

-			-				
Turkish	ITUMorphTrans4ET	Google	Bing	Tu	reng	Yandex	
gidebilirse	if he can go ✓	can go	if he can go ✓		go	he could leave	
gidecek	he will go √	will go	will go	be destined for		go	
gitmelilerdi	they should have gone ✓	they should go	they need to get it	go		they have to go	
gitmişlerse	if they had gone√	they have gone	if they went	go		if they're gone	
gidebilecekse	if he will be able to go√	go abilecekse	can go	go		if you can go	
yapmalılarsa	if they should do ✓	sign mAlIIArsA	if they're making	go		do they	
masalarımızla	with our tables ✓	our table	our table	table		our desks	
English	ITUMorphTrans4ET	Google	Bing	Yandex			
if he can go	gidebilirse√	O gidebilirsiniz	Eğer gidebilir		eğer gidip o		
he will go gidecek ✓		O gidecek ✓	o-ecek gitmek		gidecek ✓		
they should have gone gitmelilerdiv		Onlar gitmiş olmalı	Onlar gitmiş olmalı		gitmelilerdi 🗸		
if they had gone gitmişlerse√ gitmişseler√		onlar gitmişti eğer	Onlar ne gitseydin		eğer gitmiş olsalardı		
if he will be able to go	gidebilecekse√	O gitmek mümkün olacak eğer	Eğer o-ecek var olmak eğ güçlü-e doğru gitmek ola için		-		
if they should do	yapmalılarsa√ etmelilerse√	Onlar yapmalıyım	onlar yoksa		eğer eğer	yapmalıyım	
with our tables	listelerimizle√ tablolarımızla√	Bizim tablolarla ✓	Bizim tablolarla ✓ biz		bizim ta	blolar ile ✓	

İyelik eki almamış yalın halde 3. tekil kişi isim **rahat**+Noun+A3sg+Pnon+Nom İyelik eki almamış yalın halde 3. tekil kişi isim **et**+Noun+A3sg+Pnon+Nom

Sıfat **müşfik**+Adj Özel İsim *Kenter+Noun+Prop+A3sg +Pnon+Nom*

Sıfat **rahat**+Adj

2. tekil kişi emir kipinde çekilmiş olumlu eylem **et**+Verb+Pos+Imp+A2sg Özel İsim *Müşfik+Noun+Prop+A3s g+Pnon+Nom*

Biçimbilimsel Belirsizlik Giderme

Özel İsim *Kenter*+Noun+Prop+A3sg

+Pnon+Nom

Sıfat **rahat**+Adj

2. tekil kişi emir kipinde çekilmiş olumlu eylem et+Verb+Pos+Imp+A2sg Özel İsim *Müşfik+Noun+Prop+A3sg +Pnon+Nom*

Biçimbilimsel Belirsizlik Giderme

Sıfat **rahat**+Adj

2. tekil kişi emir kipinde çekilmiş olumlu eylem **et**+Verb+Pos+Imp+A2sg Özel İsim *Müşfik+Noun+Prop+A3sg +Pnon+Nom*

Özel İsim *Kenter+Noun+Prop+A3sg +Pnon+Nom*

Gülşen Eryiğit. 2012.

The Impact of Automatic Morphological Analysis & Disambiguation on Dependency Parsing of Turkish.

- Türkçe Doğal Dil İşleme Yazılım Zinciri Evreleri
 - Normalizasyon
 - Sözcük Analizi
 - Varlık İsmi Tanıma
 - Cümle Analizi
 - Veri Kümeleri
- Örnek Projeler
- Aktif Araştırma Evreleri
 - Anlamsal Rol Etiketleme
 - Eşgönderge Çözümlemesi
 - Çok sözcüklü terimlerin Bulunması

Varlık İsmi Tanıma

Gökhan Akın Şeker and Gülşen Eryiğit. 2017.

Extending a CRF-based named entity recognition model for Turkish well formed text and user generated content.

Semantic Web Journal, 8(5):625-642.

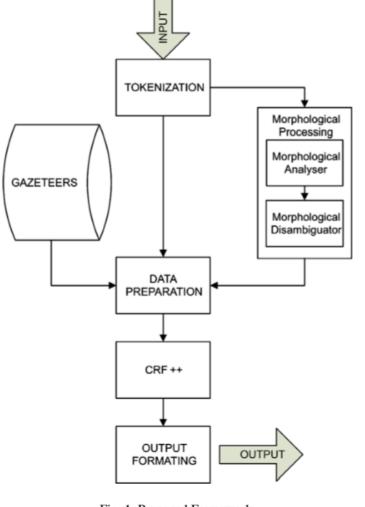

Fig. 1. Proposed Framework.

Token	IOB2 Tags
Mustafa	B-PERSON
Kemal	I-PERSON
Atatürk	I-PERSON
1919	O
yılında	O
Samsun	B-LOCATION
'a	O
çıktı	O
	O

Varlık İsmi Tanıma

TOKENIZATION Morphological Processing Morphological Analyser **GAZETEERS** Morphological Disambiguator DATA **PREPARATION** CRF++

Fig. 1. Proposed Framework.

OUTPUT

OUTPUT

FORMATING

Gökhan Akın Şeker and Gülşen Eryiğit. 2017.

Extending a CRF-based named entity recognition model for Turkish well formed text and user generated content.

Semantic Web Journal, 8(5):625-642.

Group	Type	News articles [52]	Tweets [2]	IWT [33]
		492K	55K	43K
ENAMEX	Person	15,352	681	380
ENAMEX	Location	10,404	240	260
ENAMEX	Organization	9,571	428	401
TIMEX	Date	1,486	57	59
TIMEX	Time	169	20	9
NUMEX	Money	638	24	45
NUMEX	Percentage	710	5	8
TOTAL		38,330	1,455	1,162

Varlık İsmi Tanıma

Morphological

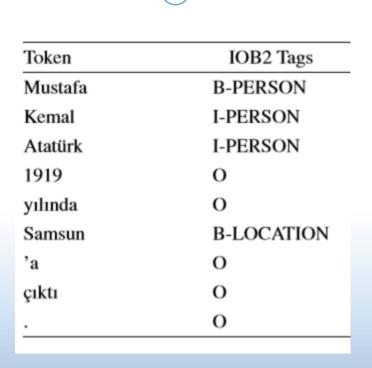
Processing

Morphologica

Analyser

Morphological Disambiguator

OUTPUT

Gökhan Akın Şeker and Gülşen Eryiğit. 2017.

Extending a CRF-based named entity recognition model for Turkish well formed text and user generated content.

Semantic Web Journal, 8(5):625-642.

- Biçimbilimsel Özellikler
- Sözcüksel Özellikler
- Sözlüklerden Elde Edilen Özellikler

Fig. 1. Proposed Framework.

TOKENIZATION

DATA PREPARATION

CRF++

OUTPUT

FORMATING

GAZETEERS

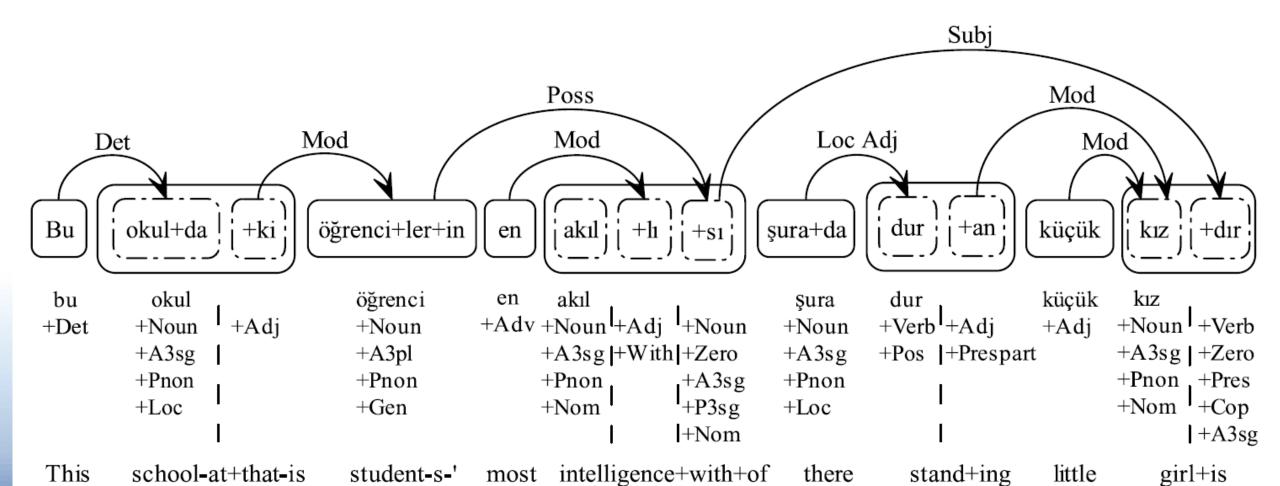
- Türkçe Doğal Dil İşleme Yazılım Zinciri Evreleri
 - Normalizasyon
 - Sözcük Analizi
 - Varlık İsmi Tanıma
 - Cümle Analizi
 - Veri Kümeleri
- Örnek Projeler
- Aktif Araştırma Evreleri
 - Anlamsal Rol Etiketleme
 - Eşgönderge Çözümlemesi
 - Çok sözcüklü terimlerin Bulunması

Cümle Analizi

Gülşen Eryiğit, Joakim Nivre and Kemal Oflazer. 2008.

Dependency parsing of Turkish.

Computational Linguistics, 34(3):357–389.

Türkçe Doğal Dil İşleme Evreleri © 2018 by Gülşen Eryiğit

The most intelligent of the students in this school is the little girl standing there.

Gülşen Eryiğit, Joakim Nivre and Kemal Oflazer. 2008.

Dependency parsing of Turkish.

Computational Linguistics, 34(3):357–389.

ID	LEX	LEMMA	CPOS	POS	INF	HEAD	DEP
1	Bu	bu	Det	Det	_	2	DETERMINER
2	_	okul	Noun	Noun	A3sg Pnon Loc	3	DERIV
3	okuldaki	_	Adj	Adj	Rel	4	MODIFIER
4	öğrencilerin	öğrenci	Noun	Noun	A3pl Pnon Gen	8	POSSESSOR
5	en	en	Adv	Adv	_	7	MODIFIER
6	_	akıl	Noun	Noun	A3sg Pnon Nom	7	DERIV
7	_	_	Adj	Adj	With	8	DERIV
8	akıllısı	_	Noun	Zero	A3sg P3sg Nom	14	SUBJECT
9	şurada	şura	Noun	Noun	A3sg Pnon Loc	10	LOCATIVE.ADJUNCT
10	_	dur	Verb	Verb	Pos	11	DERIV
11	duran	_	Adj	PresPart	_	13	MODIFIER
12	küçük	küçük	Adj	Adj	_	13	MODIFIER
13	_	kız	Noun	Noun	A3sg Pnon Nom	14	DERIV
14	kızdır	_	Verb	Zero	Pres Cop A3sg	15	SENTENCE
15			Punc	Punc	_	0	ROOT

Geçiş Tabanlı Ayrıştırma

ötele indirge ilişkilendir

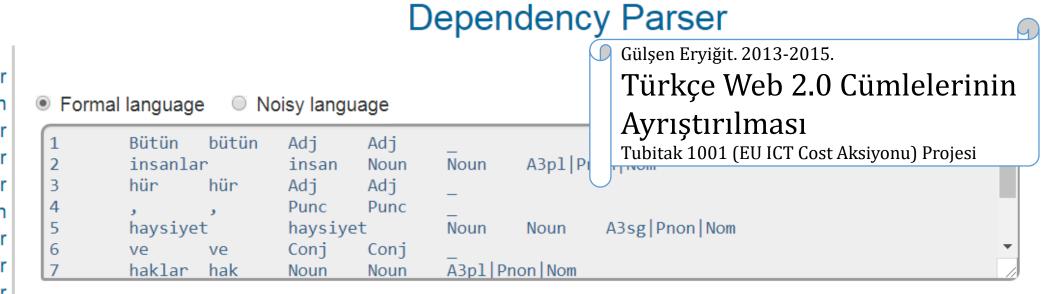
İşlenmek üzere olan sözcüklerin tutulduğu KUYRUK

İşlenmekte olan sözcüklerin tutulduğu YIĞIN

Tokenizer Normalization Deasciifier Vowelizer **Spelling Corrector** isTurkish Morphological Analyzer Morphological Disambiguator Named Entity Recognizer Dependency Parsing Whole pipeline UD Mapper (Beta) Datasets Simple API

Changelog

Parse

Bütün MODIFIER 1 bütün Adi Adj insanlar insan Noun A3p1 | Pnon | Nom 10 **SUBJECT** Noun hür hür Adi Adi 10 MODIFIER **PUNCTUATION** 4 Punc Punc A3sg | Pnon | Nom 5 haysiyet haysiyet Noun Noun COORDINATION CONJUNCTION 6 Conj Coni ve ve haklar hak A3pl | Phon | Nom Noun **POSSESSOR** Noun A3sg P3sg Abl bakımından bakım Noun 10 8 Noun MODIFIER 9 esit esit Adj Adj 10 MODIFIER 10 doğ Verb Verb Pos | Aor | A3pl doğarlar **PREDICATE** 11 **PUNCTUATION** Punc Punc

Veri Kümeleri

Tuğba Pamay, Umut Sulubacak, Dilara Torunoğlu-Selamet and Gülşen Eryiğt. 2015.

The annotation process of the ITU Web treebank. LAW at NAACL

ITU Turkish Nat rai Language Processing Pipeline

ITU Türkçe Doğal Dil İşleme Yazılım Zinciri

Tokenizer Normalization Deasciifier Vowelizer **Spelling Corrector** isTurkish Morphological Analyzer Morphological Disambiguator Named Entity Recognizer Dependency Parsing Whole pipeline UD Mapper (Beta) Datasets

Simple API

Changelog

ITU Web Treebank v1.5.1

IMST-UD Treebank (UD v2.1)

Datasets

IMST Treebank v1.4.1

IWT-UD Treebank (TBD)

Turkish PropBank

Turkish PropBank-UD

Umut Sulubacak, Tuğba Pamay Gülşen Eryiğit. 2016.

IMST: A revisited Turkish dependency treebank. TURCLING

Türkçe Doğal Dil İşleme Evreleri © 2018 by Gülşen Eryiğit

Umut Sulubacak and Gülşen Eryiğit. 2018.

Implementing universal dependency, morphology and multiword expression annotation standards for Turkish language processing.

Turkish Journal of Electrical Engineering & Computer Sciences, 26(3):1662-1672.

Umut Sulubacak, Memduh Gokirmak, Francis Tyers, Çağrı Çöltekin, Joakim Nivre, and Gülşen Eryiğit. 2016.

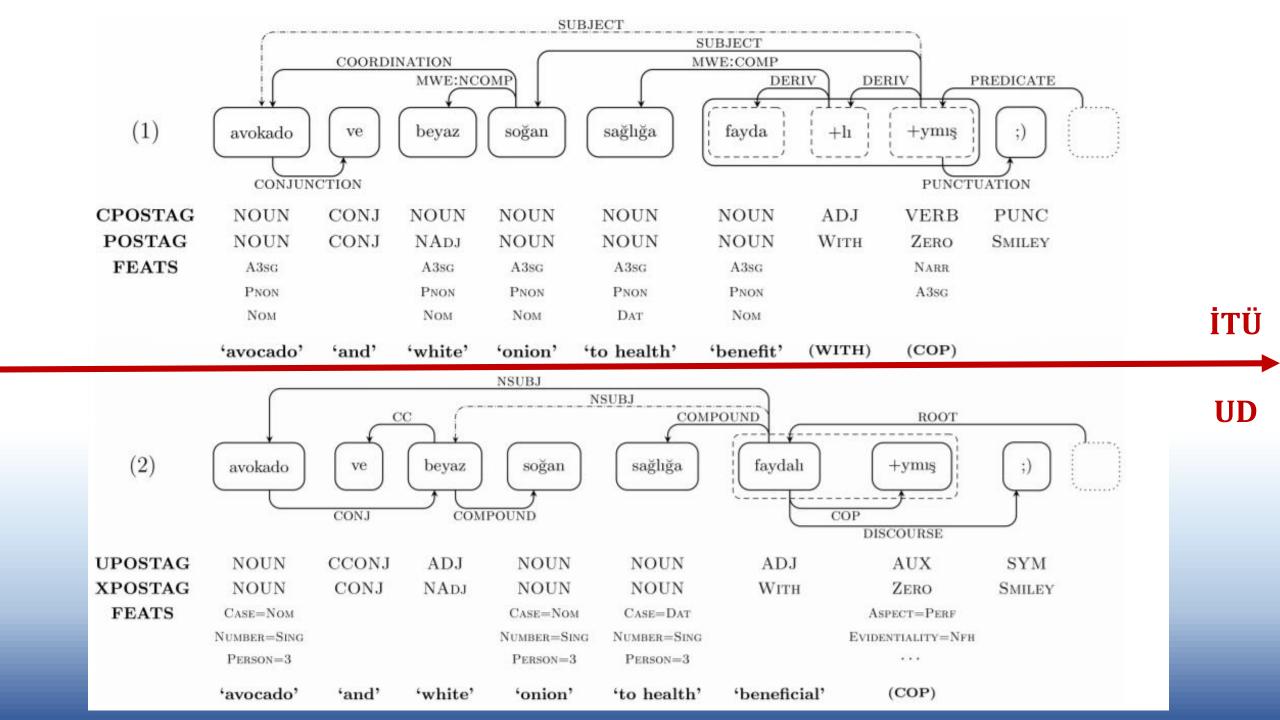
Universal dependencies for Turkish.

• Uluslararası Bağlılık Projesi 'Universal Dependencies Project'

UD

http://universaldependencies.org/

71 dil , 122 ağaç yapılı derlem

- Türkçe Doğal Dil İşleme Yazılım Zinciri Evreleri
 - Normalizasyon
 - Sözcük Analizi
 - Varlık İsmi Tanıma
 - Cümle Analizi
 - Veri Kümeleri

>Örnek Projeler

- Aktif Araştırma Evreleri
 - Anlamsal Rol Etiketleme
 - Eşgönderge Çözümlemesi
 - Çok sözcüklü terimlerin Bulunması

ITU Natural Language Processing Group

Projects and Collaborations

Parsing Web2.0 Sentences

(funding agency: The Scientific and Technological **Research Council** of Turkey **TÜBİTAK** and **EU COST ACTION** IC1207)

Turkish Mobile Personal Assistant

(funding agency: Republic of Turkey **Ministry** of **Science**, **Industry** and **Technology**, collaboration with HUAWEI)

Machine Translation from Turkish to Turkish Sign Language and the Avatar Animation (funding agency тüвітак)

Information Retrieval from Fax Messages

(funding agency: : TÜBİTAK – TEYDEB, collaboration with YapıKredi Teknoloji)

Aspect Based Sentiment Analysis for Turkish

(funding agency: **TÜBİTAK** – TEYDEB Technology and Innovation Funding Programs Directorate, collaboration with TURKCELL)

Sentiment Analysis and Big Data Platform for Turkish

(funding agency: **TÜBİTAK** – TEYDEB Technology and Innovation Funding Programs Directorate, collaboration with TURKCELL)

The usage of NLP for Geocoding

(funding agency: : TÜBİTAK – TEYDEB, collaboration with MAPTRİKS)

ITU Natural Language Processing Group

Projects and Collaborations

Parsing Web2.0 Sentences

(funding agency: The Scientific and Technological **Research Council** of Turkey **TÜBİTAK** and **EU COST ACTION** IC1207)

Turkish Mobile Personal Assistant

(funding agency: Republic of Turkey **Ministry** of **Science**, **Industry** and **Technology**, collaboration with HUAWEI)

Machine Translation from Turkish to Turkish Sign Language and the Avatar Animation (funding agency тüвітак)

Information Retrieval from Fax Messages

(funding agency: : TÜBİTAK – TEYDEB, collaboration with YapıKredi Teknoloji)

Aspect Based Sentiment Analysis for Turkish

(funding agency: **TÜBİTAK** – TEYDEB Technology and Innovation Funding Programs Directorate, collaboration with TURKCELL)

Sentiment Analysis and Big Data Platform for Turkish

(funding agency: **TÜBİTAK** – TEYDEB Technology and Innovation Funding Programs Directorate, collaboration with TURKCELL)

The usage of NLP for Geocoding

(funding agency: : TÜBİTAK – TEYDEB, collaboration with MAPTRİKS)

Gökhan Çelikkaya and Gülşen Eryiğit. 2017.

Use of NLP Techniques for an Enhanced Mobile Personal Assistant: The Case of Turkish.

International Journal of Intelligent Systems and Applications in Engineering, 5(3):94–104

- Soru-Soru & Soru-Cevap benzerlikleri hesaplama
- Varlık tespiti
- Niyet tespiti
- Aksiyon Planlama

ITU Natural Language Processing Group

Projects and Collaborations

Parsing Web2.0 Sentences

(funding agency: The Scientific and Technological **Research Council** of Turkey **TÜBİTAK** and **EU COST ACTION** IC1207)

Turkish Mobile Personal Assistant

(funding agency: Republic of Turkey **Ministry** of **Science**, **Industry** and **Technology**, collaboration with HUAWEI)

Machine Translation from Turkish to Turkish Sign Language and the Avatar Animation (funding agency тüвітак)

Information Retrieval from Fax Messages

(funding agency: : TÜBİTAK – TEYDEB, collaboration with YapıKredi Teknoloji)

Aspect Based Sentiment Analysis for Turkish

(funding agency: **TÜBİTAK** – TEYDEB Technology and Innovation Funding Programs Directorate, collaboration with TURKCELL)

Sentiment Analysis and Big Data Platform for Turkish

(funding agency: **TÜBİTAK** – TEYDEB Technology and Innovation Funding Programs Directorate, collaboration with TURKCELL)

The usage of NLP for Geocoding

(funding agency: : TÜBİTAK – TEYDEB, collaboration with MAPTRİKS)

Türkçeden Türk İşaret Diline Çeviri

I love you.

Written Turkish:

Seni seviyorum.

you-acc love-imperfective-1sg

Sen-i sev-iyor-um

TID Glosses:

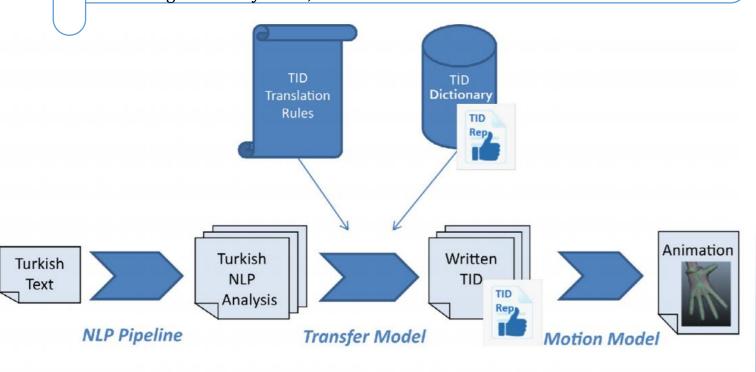
Human avatar

Humanoid avatar

Cihat Eryiğit, Hatice Köse, Meltem Kelepir and Gülşen Eryiğit. 2016.

Building machine-readable knowledge representations for Turkish sign language generation.

Knowledge-Based Systems, 108:179-194

ITU Natural Language Processing Group

Projects and Collaborations

Parsing Web2.0 Sentences

(funding agency: The Scientific and Technological **Research Council** of Turkey **TÜBİTAK** and **EU COST ACTION** IC1207)

Turkish Mobile Personal Assistant

(funding agency: Republic of Turkey **Ministry** of **Science**, **Industry** and **Technology**, collaboration with HUAWEI)

Machine Translation from Turkish to Turkish Sign Language and the Avatar Animation (funding agency тüвітак)

Information Retrieval from Fax Messages

(funding agency: : TÜBİTAK – TEYDEB, collaboration with YapıKredi Teknoloji)

Aspect Based Sentiment Analysis for Turkish

(funding agency: **TÜBİTAK** – TEYDEB Technology and Innovation Funding Programs Directorate, collaboration with TURKCELL)

Sentiment Analysis and Big Data Platform for Turkish

(funding agency: **TÜBİTAK** – TEYDEB Technology and Innovation Funding Programs Directorate, collaboration with TURKCELL)

The usage of NLP for Geocoding

(funding agency: : TÜBİTAK – TEYDEB, collaboration with MAPTRİKS)

Merter Şubesi

Account_Number_1 CURRENCY (OTHER)

Nezdinizdeki Bankası

Saygılarımızla,

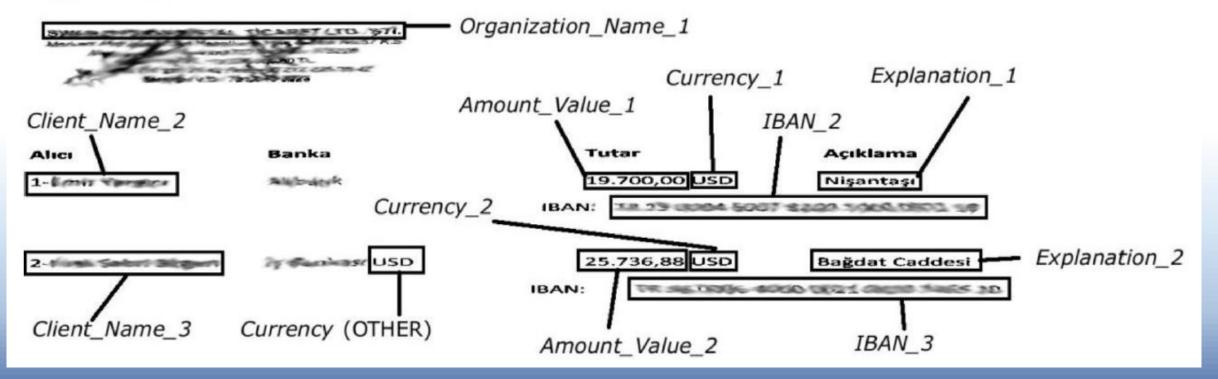
Gözde Gül İşgüder, Sahin, Erdem Emekligil, Seçil Arslan, Onur Ağın and Gülşen Eryiğit.

Relation extraction via one-shot dependency parsing on inter-sentential, higher-order and nested relations.

Turkish Journal

of Electrical Engineering & Computer Sciences, 26(2):830-843.

belirtilen ödemelerin yapılmasını rica ederiz.

ITU Natural Language Processing Group

Projects and Collaborations

Parsing Web2.0 Sentences

(funding agency: The Scientific and Technological **Research Council** of Turkey **TÜBİTAK** and **EU COST ACTION** IC1207)

Turkish Mobile Personal Assistant

(funding agency: Republic of Turkey **Ministry** of **Science**, **Industry** and **Technology**, collaboration with HUAWEI)

Machine Translation from Turkish to Turkish Sign Language and the Avatar Animation (funding agency тüвітак)

Information Retrieval from Fax Messages

(funding agency: : TÜBİTAK – TEYDEB, collaboration with YapıKredi Teknoloji)

Aspect Based Sentiment Analysis for Turkish

(funding agency: **TÜBİTAK** – TEYDEB Technology and Innovation Funding Programs Directorate, collaboration with TURKCELL)

Sentiment Analysis and Big Data Platform for Turkish

(funding agency: **TÜBİTAK** – TEYDEB Technology and Innovation Funding Programs Directorate, collaboration with TURKCELL)

The usage of NLP for Geocoding

(funding agency: : TÜBİTAK – TEYDEB, collaboration with MAPTRİKS)

Maria Pontiki et al. (including Gülşen Eryiğit). 2016. **SemEval-2016 task 5: Aspect based sentiment analysis**

DDİ Sosval Medva Analizinin daha doğru vanılmasını

SemEval

- Türkçe Doğal Dil İşleme Yazılım Zinciri Evreleri
 - Normalizasyon
 - Sözcük Analizi
 - Varlık İsmi Tanıma
 - Cümle Analizi
 - Veri Kümeleri
- Örnek Projeler
- > Aktif Araştırma Evreleri
 - Anlamsal Rol Etiketleme
 - Eşgönderge Çözümlemesi
 - Çok sözcüklü terimlerin Bulunması

- Türkçe Doğal Dil İşleme Yazılım Zinciri Evreleri
 - Normalizasyon
 - Sözcük Analizi
 - Varlık İsmi Tanıma
 - Cümle Analizi
 - Veri Kümeleri
- Örnek Projeler
- Aktif Araştırma Evreleri
 - > Anlamsal Rol Etiketleme
 - Eşgönderge Çözümlemesi
 - Çok sözcüklü terimlerin Bulunması

Anlamsal Rol Etiketleme

ITU Turkish Natural Language ITU Türkçe Doğal Dil İşleme Ya

Gözde Gül İşgüder, Mark Steedman, 2018. **Character-Level Models versus**

Morphology in Semantic Role Labeling.

ACL

m Zinciri

	sat.01	sell.01	
	A0: Satan kişi	A0: Seller	[Ayşe] _{A0} [elbisesini] _{A1} [Fatma'ya] _{A2} [sattı] _{sat.01}
Morpholo	A1: Satılan şey	A1: Thing Sold	[Ayşe] _{A0} [her dress] _{A1} [to Fatma] _{A2} [sold] _{sell.01}
Morpholo Name	A2: Alıcı	A2: Buyer	

Whole pipeline UD Mapper (Beta) Datasets Simple API

Changelog

Fig. 8 Analysis of sentence "Man relaxed after making everyone laugh" with derived adverb "güldürünce" (when sb makes sb laugh). "Adam" (man) annotated with ArgA:causer, "herkes" (everyone) with Arg0:laugher defined by "gül.01" (laugh.01). "güldürünce" is labeled with ArgM-TMP: temporal adjunct "Adam" (man) with Arg1: thing relaxing for the verb "rahatla.01" (relax.01)

Report

- Türkçe Doğal Dil İşleme Yazılım Zinciri Evreleri
 - Normalizasyon
 - Sözcük Analizi
 - Varlık İsmi Tanıma
 - Cümle Analizi
 - Veri Kümeleri
- Örnek Projeler
- Aktif Araştırma Evreleri
 - Anlamsal Rol Etiketleme
 - Eşgönderge Çözümlemesi
 - Çok sözcüklü terimlerin Bulunması

Eşgönderge Çözümlemesi

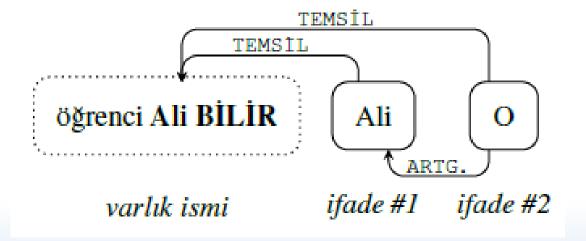
Tugba Pamay and Gülşen Eryiğit. 2018.

Turkish Coreference

Resolution.

INISTA

- Artgönderim
- Öngönderim
- Adıl Çözümlemesi vb...

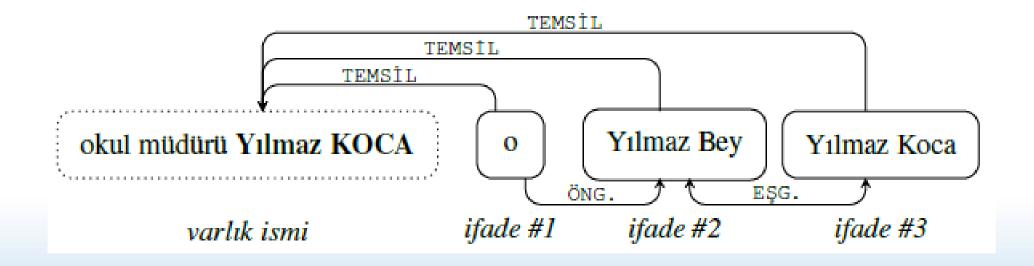

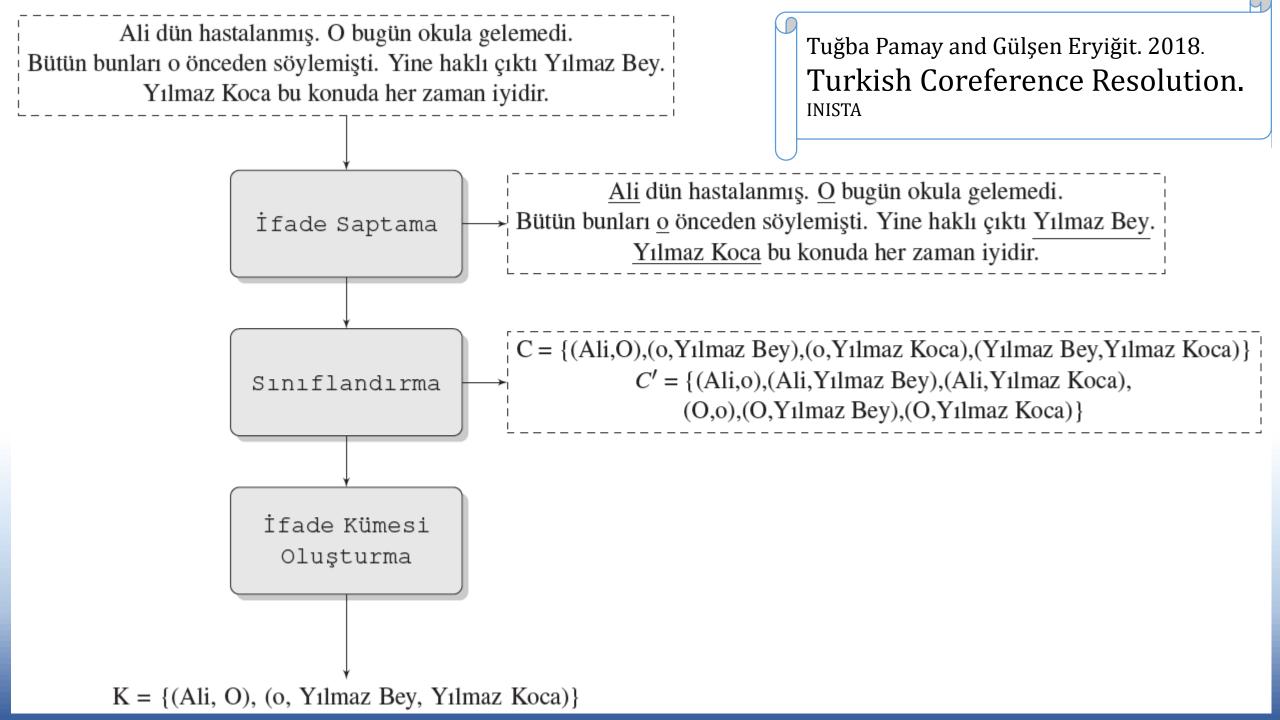
Eşgönderge Çözümlemesi

Tugba Pamay and Gülşen Eryiğit. 2018.

Turkish Coreference Resolution.

INISTA

- Türkçe Doğal Dil İşleme Yazılım Zinciri Evreleri
 - Normalizasyon
 - Sözcük Analizi
 - Varlık İsmi Tanıma
 - Cümle Analizi
 - Veri Kümeleri
- Örnek Projeler
- Aktif Araştırma Evreleri
 - Anlamsal Rol Etiketleme
 - Eşgönderge Çözümlemesi
 - > Çok sözcüklü terimlerin Bulunması

Çok Sözcüklü Terimler

Mathieu Constant, Gülşen Eryiğit, Johanna Monti, Lonneke van der Plas, Carlos Ramisch, Michael Rosner and Amalia Todirascu. 2017. Multiword Expression Processing: A Survey.

Computational Linguistics, 43(4):837–892

• MWEs «Pain in the neck» in NLP Türkçe'de «boyun ağrısı» değil «karın ağrısı»

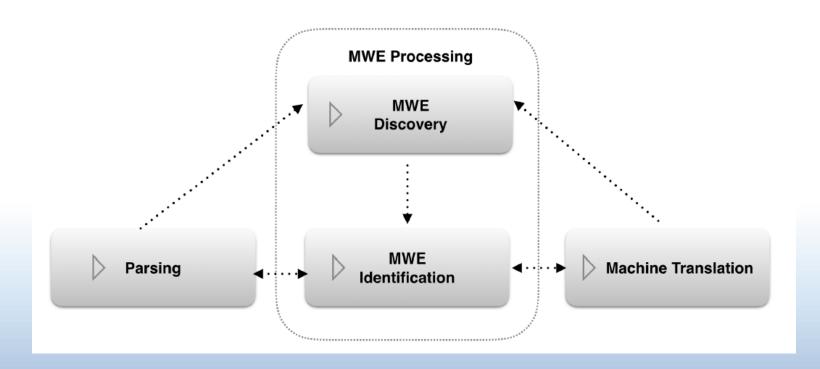
Umut Sulubacak and Gülşen Eryiğit. 2018.

Implementing universal dependency, morphology and multiword expression annotation standards for Turkish language processing.

Turkish Journal of Electrical Engineering & Computer Sciences, 26(3):1662-1672.

Çok Sözcüklü Terimler

«Parseme» Parsing and Multi Word Expressions EU Cost Action

Questions

